

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060307

DOM
2016-10-31
Stockholm

Mål nr
F 2651-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-03-02 i mål nr F 996-16, se bilaga A

KLAGANDE

X

MOTPART

Samfällighetsföreningen

SAKEN

Klander av föreningsstämmobeslut

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Samfällighetsföreningen Domarens årsmötesbeslut den 18 april 2013 om avgift för uteblivet deltagande på städdag (punkten 8 i protokollet).

Dok.Id 1300067

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

X har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Samfällighetsföreningen Domarens stämmobeslut från den 18 april 2013 under punkten 8.

Samfällighetsföreningen Domaren har bestritt Xs överklagande och yrkat att hans klandertalan ska avvisas.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

X har till stöd för sin talan i huvudsak anfört följande. Han anser att det var fel av mark- och miljödomstolen att avgöra det återförvisade målet utan att han gavs möjlighet att yttra sig eller att slutföra sin talan. Det föreligger inte laglig grund för en samfällighetsförening att ålägga medlemmarna en straffavgift för det fall de inte deltar i städdagsaktiviteterna. En samfällighetsförening har endast rätt att ta ut kostnaden av medlemmarna genom budget (inkomst- och utgiftsstat). Han har i övrigt anfört att samtliga ärenden/mål som han har fört mot Samfällighetsföreningen Domaren och som handlagts av hovrätten, ska avgöras genom en samlad bedömning utifrån det befintliga bevismaterialet.

Samfällighetsföreningen Domaren har till stöd för sin talan i huvudsak anfört följande. Klander av föreningsstämmans beslut väcktes inte av X inom fyra veckor varför hans talan ska avvisas. I Xs ursprungliga klandertalan menar han att föreningen begått fel då man enligt honom eftergivit den s.k. straffavgiften till en medlem. Genom att hävda detta får X anses ha legitimerat beslutet om städavgift. Föreningen har en modell som innebär att om man inte kan medverka på städdagen får man istället utföra en valfri underhållsuppgift. För det fall någon inte kan det får medlemmen betala en avgift om 500 kr som går till föreningens reparationsfond.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Inledningsvis konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att domstolen enbart har att pröva den del av Xs klandertalan som omfattas av Mark- och miljööverdomstolens undanröjande och återförvisning (Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 september 2015 i mål nr F 2458-15), dvs. föreningsstämmobeslutet under punkten 8 i protokollet. Mark- och miljödomstolen har efter fortsatt handläggning avgjort målet genom dom den 2 mars 2016 (mark- och miljödomstolens mål nr F 996-16). Mark- och miljööverdomstolen har därför i detta mål inte möjlighet att pröva andra frågor som rör parternas mellanhavanden.

Mark- och miljööverdomstolen har genom ovan nämnda dom i mål nr F 2458-15 undanröjt mark- och miljödomstolens avvisningsbeslut såvitt avser punkten 8 i protokollet. Mark- och miljööverdomstolen finner inte, med anledning av vad Samfällighetsföreningen Domaren nu anför, anledning att frånga den bedömningen.

Frågan om rättegångsfel i mark- och miljödomstolen

X har anförts att mark- och miljödomstolen inte skulle ha avgjort det återförvisade målet utan kommunikering och möjlighet för honom att yttra sig eller att slutföra sin talan. Av mark- och miljödomstolens dagboksblad (F 996-16) framgår att det återförvisade målet registrerades som inkommet den 23 februari 2016. Domstolen avgjorde målet den 2 mars 2016 utan någon kommunikering med parterna.

När ett mål återförvisas ska tingsrätten som huvudregel självant ta upp målet och vidta de åtgärder som behövs för den fortsatta handläggningen (50 kap. 29 § rättegångsbalken). Ofta torde ny huvudförhandling behöva hållas, vilket i första hand är beroende på hovrättens beslut och grunderna för detta (se Fitger, Rättegångsbalken [1 oktober 2016, Zeteo], kommentaren till 50 kap. 29 §). Enligt rättegångsbalkens tvistemålsbestämmelser ska som huvudregel mål avgöras genom huvudförhandling, dock behöver sådan förhandling inte hållas om det inte behövs av hänsyn till utredningen i målet och inte heller begärs av någon av parterna (42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken). Innan ett mål avgörs på handlingarna ska parterna, om de

inte redan kan anses ha slutfört sin talan, beredas tillfälle till detta (42 kap. 18 § andra stycket rättegångsbalken).

Mark- och miljödomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling med stöd av 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken. Mark- och miljödomstolen gav parterna tillfälle att slutföra sin talan i det ursprungliga målet i januari 2015 (F 3224-14). Parterna fick även möjlighet att slutföra sin talan vid Mark- och miljööverdomstolen (F 2458-15). Mark- och miljööverdomstolen finner inte att ett slutföreläggande utfärdat mer än ett år tidigare i det ursprungliga målet har befriat mark- och miljödomstolen från skyldigheten att ge parterna möjlighet att yttra sig över den förnyade handläggningen och slutföra sin talan i målet. Inte heller föreligger något annat skäl till att frånga huvudregeln.

Enligt 50 kap. 28 § rättegångsbalken får hovrätten undanröja tingsrättens dom på grund av rättegångsfel endast om felet kan antas ha inverkat på målets utgång och inte utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i hovrätten. Parterna har i Mark- och miljööverdomstolen beretts tillfälle att utveckla och slutföra sin talan. Det rättegångsfel som har förekommit i mark- och miljödomstolen har således avhjälpits. Det finns därför inte skäl att återförvisa målet (jfr NJA 2016 s. 64).

Står det i strid med bestämmelserna i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter att vid årsstämman besluta att avgift ska erläggas för det fall en medlem inte deltar vid städdag?

Enligt punkten 8 i protokollet från föreningens årsstämma framgår följande: ”Mötet beslutade att om man inte kan närvara på städdagen, så har man 14 dagar på sig att utföra de uppdrag som styrelsen tilldelar en, annars så får man betala 500 kr.” Frågan i målet är således om det står i strid med bestämmelserna i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) att besluta att avgift ska erläggas för uteblivet deltagande på anordnade städdagar.

Enligt 40 § SFL ska bidrag i pengar uttaxeras av medlemmarna om en samfällighetsföreningens medelsbehov inte täcks på annat sätt. I motiven till

bestämmelsen klargörs inte på vilka sätt betalning av årsavgift kan ske (prop. 1973:160, s. 431 f). Frågan har dock behandlats i doktrinen (Carl Hemström, Gemensamhetsanläggningar. Inrättande och förvaltning, Norstedts, 1986, s. 231 f). Hemström påpekar att styrelsen har möjlighet att träffa avtal med viss eller vissa av föreningens medlemmar för att mot särskild ersättning utföra arbetsuppgifter. Uttaxering ska dock ske i vanlig ordning, varefter betalning kan erläggas till de medlemmar som utfört arbetena enligt överenskommelserna.

Ett alternativ som är möjligt enligt Hemström är att alla medlemmar erbjuds att välja mellan att själva utföra arbeten som svarar mot de andelstal, för vilket vars och ens fastighet svarar, medan de medlemmar som så föredrar i stället erlägger uttaxerade och på andelstalen baserade belopp. Ett sådant scenario har behandlats i det av mark- och miljödomstolen nämnda avgörandet där alla medlemmarna i samfällighetsföreningen hade samma möjlighet att betala del av årsavgiften genom arbete och det arbete, för vilket reducering var möjlig, var värdebestämt till 100 kr per timme (Mark- och miljööverdomstolens dom den 4 mars 2015 i mål nr F 4633-14). Mark- och miljööverdomstolen fann i det målet att det inte stred mot 40 § SFL eller lagstiftningens grunder i övrigt att fatta ett sådant beslut med hänsyn till att beslutet inte kunde anses innebära att medlemmarnas årsavgift varierar storleksmässigt eller att medlemmarna på något annan sätt behandlas olika.

Ett alternativ som enligt Hemström strider mot grunderna för SFL är att arbetena först utförs av vissa medlemmar och att därefter ägarna till de fastigheter, som inte själva utfört något arbete, genom en särskild uttaxering åläggs att till föreningen erlægga skönsmässigt uppskattat belopp. Som framgår av 42 § SFL uttaxeras, om inte annat är föreskrivet i stadgarna, medlemmarnas bidrag genom att styrelsen upprättar och på stämma framlägger en debiteringslängd. Den metod Samfällighetsföreningen Domaren använt sig av innebär att medlemmen åläggs, för det fall medlemmen inte medverkar på städdagen alternativt utför de uppgifter styrelsen tilldelar medlemmen, att betala en skönsmässigt bestämd avgift. Uttagandet av avgiften följer inte föreningens uttaxering eller föreningens andelstal. Då det inte framgår att föreningens stadgar föreskriver särreglering i förhållande till bestämmelserna i SFL, anser Mark- och

miljööverdomstolen att beslutet om städavgift därmed strider mot grunderna för SFL.
Beslutet ska därför, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2016-11-28

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Jan Gustafsson,
hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent, och tf. hovrättsassessorn Elena Landberg.

Föredragande har varit Sara Bergdahl.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-03-02
meddelad i
Växjö

Mål nr F 996-16

KÄRANDE
X

SVARANDE
Samfällighetsföreningen Domaren

SAKEN
Klander av föreningsstämmans beslut 2013 (återförvisat F 3224-14)

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ogillar käromålet i den del det avser att beslutet under punkten 8 vid föreningsstämman med samfällighetsföreningen Domaren den 18 april 2013 ska undanröjas.

Dok.Id 357544

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen beslutade den 17 februari 2015 (F 3224-14) att avvisa Xs klandertalan såvitt avser klander av Samfällighetsföreningen Domarens föreningsstämmobeslut den 18 april 2013. Klandertalan gällde flera beslut på föreningsstämman. Under punkten 8 i protokollet beslutade stämman att om man inte kan närvara på städdagen, så har man 14 dagar på sig att utföra de uppdrag som styrelsen tilldelar en, annars så får man betala 500 kr. X reserverade sig mot beslutet.

Mark- och miljööverdomstolen beslutade den 16 september 2016 (F 2458-15) att undanröja mark- och miljödomstolens beslut att avvisa klandertalan såvitt det avsåg punkten 8 i protokollet från föreningsstämman den 18 april 2013. Mark- och miljööverdomstolen återförvisade målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning i den delen.

YRKANDEN M.M.

X har yrkat att föreningsstämmans beslut den 18 april 2013 under punkten 8 ska undanröjas. Han får anses ha gjort gällande att det saknas lagligt stöd för beslutet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling med stöd av 42 kap 18 § 5 rättegångsbalken.

Innebörden i samfällighetsföreningens beslut under punkten 8 är att medlemmarna har möjlighet att välja mellan att delta på städdagen eller att betala 500 kr till samfällighetsföreningen.

Alla delägare i gemensamhetsanläggningen som samfällighetsföreningen förvaltar har lika andelstal.

Enligt 40 § i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter (SFL) ska bidrag i pengar uttaxeras av medlemmarna om en samfällighetsförenings medelsbehov inte täcks på annat sätt.

Frågan i målet är om det står i strid med bestämmelsen i 40 § SFL att fatta ett beslut som möjliggör för medlemmarna att kunna betala del av årsavgiften genom att utföra arbete åt samfällighetsföreningen. Denna fråga har behandlats i Mark- och miljööverdomstolens dom den 4 mars 2015 i mål nr F 4633-14. Mark- och miljööverdomstolen bedömde att 40 § SFL eller lagstiftningens grunder i övrigt inte utgjorde något principiellt hinder mot att fatta ett sådant beslut.

Mark- och miljödomstolen ogillar därför käromålet i den del det avser att beslutet under punkten 8 vid föreningsstämman den 18 april 2013 ska undanröjas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 23 mars 2016.

Anders Enroth

Åke Pettersson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Enroth, ordförande, och tekniska rådet Åke Pettersson.